

Nr 209.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisationen av statens isbrytarverksamhet jämte i ämnet väckt motion.

(Statsutskottets utlåtande nr 92.)

Till Konungen.

I propositionen nr 173 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 28 februari 1947, föreslagit riksdagen godkänna de riktlinjer för organisationen av statens isbrytarverksamhet, som departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat.

Vidare har i motionen II: 362 hemställts, att riksdagen måtte uttala, att i isbrytarnämnden skall utses en representant för rikets hamnar efter förslag av svenska hamnförbundet samt att till statens isbrytardirektör skall utses en kommandörkapten, aktiv eller i reserven.

Vid övervägande av frågan om den lämpligaste organisationen av statens isbrytarledning har riksdagen i likhet med departementschefen funnit övervägande skäl tala för att ledningen i fred såvitt angår dirigeringen i stort av denna verksamhet överflyttas till kommerskollegium. Likaledes anser riksdagen motiverat, att såväl i fred som i krig frågor om nybyggnad och underhåll av isbrytarfartyg liksom hittills handläggas av marinförvaltningen, där skeppsbyggnadsteknisk kompetens och förvaltningsorgan för fartygsmateriel finnas.

Vad beträffar statsisbrytarnas bemanning hava delade meningar varit rådande, huruvida densamma skulle vara militär eller civil. Till stöd för militär bemanning har anförts att för den personal, som skall handhava de vapen, med vilka isbrytarfartygen i krig äro utrustade, erfordras självfallet militär utbildning samt att även för fartygens framförande under krigsförhållanden det vore nödvändigt att viss del av bemanningen i övrigt vore väl förtrogen med örlogsflottans taktiska uppträdande samt med de föreskrifter av navigatorisk och förbindelsesteknisk karaktär, som gälla för örlogsflottans fartyg. Det har vidare framhållits, att om de för verksamheten i krig erforderliga militära besättningarna finge sin utbildning på isbrytarna redan i fredstid detta i hög grad komme att underlätta en smidig övergång från freds- till krigsorganisation. Riksdagen anser dessa skäl vägande. Härtill kommer, att av departementschefen verkställda beräkningar klart framgår, att ur ekonomisk synpunkt kostnaderna för militär bemanning ställa sig betydligt fördelaktigare än vid användande av civil personal. Vid angivna förhållanden och då intet torde vara att erinra mot det sätt, på vilket den militära personalen hittills handhaft isbrytarverksamheten, synes riksdagen anledning icke föreligga att nu frångå gällande ordning med militär bemanning. Riksdagen ansluter sig alltså till departementschefens uppfattning i denna del. Som följd härav böra såväl i fred som krig frågor om isbrytarnas bemanning handläggas av chefen för marinen.

Riksdagen finner lämplighetsskäl tala för att inom kommerskollegium isbrytarfrågorna handläggas på sjöfartsbyrån och godtager jämväl förslaget om inrättande å nämnda byrå av en befattning för en statens isbrytardirektör. En-

ligt departementschefens förslag skulle denna vara kommandörkapten, aktiv eller pensionerad. Härav följer, att en för ifrågavarande befattning lämpad reserv-officer, vilken befordrats till kommandörkapten, icke skulle kunna förordnas som isbrytardirektör. Då enligt riksdagens mening befogad anledning icke torde föreligga att från denna befattning utesluta officerare av nämnda personnalkategori, bör i enlighet med det i motionen II: 362 gjorda yrkandet kvalifikationskravet för befattningen ändras till "kommandörkapten, aktiv eller i reserven". Framhållas må att inom den senare kategorien rymmas även pensionerad kommandörkapten.

Genom att tillhandagå statens isbrytarledning med råd och upplysningar synes riksdagen den föreslagna isbrytarnämnden hava en uppgift att fylla. Riksdagen har därför intet att erinra mot att en dylik nämnd inrättas. Beträffande nämndens sammansättning ha av remissmyndigheterna framförts vissa önskemål. Departementschefen har föreslagit, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att härutinnan meddela föreskrifter. Häremot har riksdagen icke något att erinra. Därest emellertid, på sätt kommerskollegium förordat, jämväl en representant för rikets hamnar beredes plats i nämnden, vilket riksdagen med hänsyn till isbrytarverksamhetens betydelse för hamnarna finner lämpligt, synes denne böra tillsättas efter förslag av svenska hamnförbundet. Riksdagen delar alltså den i förberörda motion uttalade uppfattningen i denna fråga.

Beträffande isbrytarombuden, vilka enligt vunnen erfarenhet synas ha varit till stor nytta för isbrytarledningen, finner riksdagen förslaget om viss ökning av antalet dylika ombud befogat. Det må såsom förutsatts ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma det högsta antal isbrytarombud, som kommerskollegium skall äga utse, ävensom meddela närmare föreskrifter om ersättning åt ombuden.

Riksdagen har icke något att erinra mot vad departementschefen anfört i fråga om ordnandet av tillfälliga iskontor liksom ej heller beträffande sättet för täckande av de innevarande budgetår uppkommande avlöningskostnaderna vid iskontoret i Göteborg.

Med hänsyn till vad i ärendet anförts vill riksdagen icke framställa någon erinran mot att de nu gällande reglerna rörande statens medverkan vid isbrytning i Mälaren något uppmjukas. Riksdagen kan godtaga vad departementschefen härutinnan föreslagit.

Vad slutligen beträffar sättet för bestridande av de för den gemensamma svensk-danska isbrytartjänsten förenade kostnaderna har riksdagen icke något att invända mot förslaget i denna del.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 362 godkänt de riktlinjer för organisationen av statens isbrytarverksamhet, som framgå av vad riksdagen ovan anfört.

Stockholm den 20 maj 1947.

Med undersätlig vörndnad.
